בס"ד
"הדף היומי לתולדותינו"

יום א', כ"ח בטבת תשס"ח (06 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע שמח ושבוע טוב!

= **לפני כ- 40 שנה**, באחד מימי החנוכה של שנת תשכ"ו [1965], הופיע הרב יוסף שלמה כהנמן זצ"ל (ראש ישיבת פונובז' דאז) במושב **יסודות**, כדי להשתתף בחנוכת הבית של בית הכנסת המקומי. אמר הרב לפני הקהל: 'בחנוכה אומרים אנו [בתפילותינו, לפי נוסח אשכנז]: "על הניסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות ועל הנחמות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה". תמוה הדבר, מדוע מודים אנו על המלחמות. מתאים היה יותר להודות "על הנצחונות", וכי אוהבי מלחמות אנחנו?' ... 'אלא', השיב הרב לשאלתו, 'להודות על הנצחונות – מוקדם מדי. מלחמת יוון – מלחמת הקדושה בטומאה – עוד לא הסתיימה. בינתיים, אנו מודים על עצם הדבר שאנו נלחמים, על שבכל המצבים הקשים ביותר, יהודים אינם נכנעים אלא נלחמים בעוז על יהדותם...' =

בשנות ה- 50, כשאותו הרב כהנמן נסע לארה"ב לגייס כספים לישיבה, שוב בשעת מלחמה – המלחמה הקרה בין אמריקה לברית המועצות - הוא הכריז לציבור שומעיו שיבוא יום וכל יהודי התפוצות – גם מהמערב, גם מרוסיה הקומוניסטית – יעלו ויבואו ארצה. כשנשאל מי, לדעתו, יבוא קודם, ענה הרב שיהודי המשטר הסובייטי יהיו הראשונים. כשנשאל על מה הוא מבסס את דעתו, השיב: "כי הקב"ה עושה את הנס הקטן קודם!"

על רקע זה ולפני שנצא מכלל חודש טבת, צויין לאחרונה 40 שנים מאז תחילת מאבק יהודי ברית המועצות לשעבר לצאת את מסך הברזל ולחזור הביתה – לארץ-ישראל. [מבחינת עיתוי, התעוררות זו החלה בעקבות מלחמת ששת הימים...] הדברים הבאים נאמרו בערב החגיגה – עוד בימי חנוכה תשס"ח – ע"י ראש ממשלת ישראל, אהוד אולמרט. יש בהם נקודות השנויות במחלוקת, אך ברצוננו להעלות אותם על הדף כחומר למחשבה. אחרי גל העליה הגדול מלפני כ-15 שנה, נראה שניתן לקבל פרספקטיבה מסויימת על השפעת העליה הזו על חיי היום-יום בארץ. נשמח באם תעירו לנו את הערותיכם...

האירוע המרגש של הערב בא לציין מלאת 40 שנה לתחילת המאבק של יהדות ברית המועצות לשעבר למימוש זכותה לעליה חופשית. הניצחון שהושג בסיומו של מאבק הגבורה הזה - הוביל לא רק לפתיחת השערים ולעלייתם ארצה של יותר ממיליון יהודים, אלא, כדבריו של נתן שרנסקי, הוא תרם תרומה משמעותית להתמוטטות המשטר הסובייטי ובכך שינה את פני העולם כולו.
אין זו התפארות שווא. המשטר הסובייטי לא יכול היה ליהודים האמיצים שקמו ותבעו את זכותם הבסיסית – לחיות בארץ ישראל.
ההשראה באה מכאן – מן הארץ: הניצחון הגדול של מלחמת ששת הימים, שחרור ירושלים והכותל, ניצחון חיילי צבא ההגנה לישראל על מי שחומשו במיטב הנשק הסובייטי – כל אלה עוררו גל של גאווה לאומית בקרב יהודי ברית המועצות, שהמשטר טוטאליטרי ניסה, ללא הצלחה, למחוק את זהותם הלאומית.

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום א', כ"ח בטבת תשס"ח (06 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בוריס קוצ'ובייבסקי, אשר אביו נרצח בבאבי-יאר, נאלץ לעזוב את עבודתו במאי 1968, לאחר שמחה על השמצת מדינת ישראל במהלך אסיפת עובדים. בספטמבר של אותה שנה הוא עלה על הבמה בטקס זיכרון שנערך בבאבי-יאר, אשר לא צוינה בו ולו מילה אחת לזכר זהותם היהודית של הנטבחים - ואמר את המילים המפורשות: "הקורבנות היו יהודים ואין להתייחס אליהם כאל אנשים חסרי זהות". במכתב גלוי שפרסם הוא כתב: "אני יהודי. אני רוצה לחיות במדינה יהודית".
הקול הברור הזה – המעורר בנו התרגשות עד היום – הוא קול קדומים. זהו קולו של יונה הנביא העומד ומצהיר בקול צלול בלב הסערה – "עברי אנוכי". העמידה הזאת היא עמידת הגבורה של דוד הניצב ללא פחד מול גוליית ואומר לו – "אתה בא עלי בחרב ובחנית ובכידון ואני בא אליך בשם ה' צב-אות".
"אני יהודי" – אמר בוריס – "אני רוצה לחיות במדינה יהודית".
"זוהי זכותי בדיוק כמו זכותו של אוקראיני לחיות באוקראינה, זכותו של רוסי לחיות ברוסיה וזכותו של גרוזיני לחיות בגרוזיה. אני רוצה לחיות בישראל". כך אמר בוריס קוצ'ובייבסקי. "אני רוצה שילדיי ילמדו עברית. אני רוצה לקרוא עיתונים יהודיים, לבקר בתיאטרון יהודי. מה רע בכך? מה פשעי?"
בוריס נעצר, נשפט ונידון לשלוש שנים של עבודת כפיה – אבל את הקול הזה, קולם של האומרים – "אנחנו יהודים, אנחנו רוצים לחיות בישראל, במדינת היהודים" שוב אי אפשר היה להשתיק.

משפט לנינגרד, שבו הואשמו עשרות אנשים – בראשם אדוארד קוזנצוב, מרק דימשיץ, סילבה זלמנסון ושני אחיה וולף וישראל זלמנסון, יוסף מנדלביץ' ואחרים – בניסיון לחטוף מטוס כדי לצאת איתו לחופשי, עורר אהדה עצומה בעולם כולו. הסובייטים ביקשו לנצל את המשפט הזה כדי לחסל את התנועה הציונית ברחבי ברית המועצות, אך למשפט הייתה השפעה הפוכה: יותר ויותר קבוצות של מסורבי עליה יצאו מן המחתרת והתחילו להפגין בגלוי בדרישה לקבל היתרי יציאה.
פעילותם של פעילי העלייה בברית המועצות – ועמידת הגבורה שלהם מול ניסיונות המשטר להשתיקם – זכו להד נרחב בקהילות היהודיות ברחבי העולם. הם הכבידו על המשטר הסובייטי ואילצו אותו להקל במתן היתרי היציאה. הקלות אלה הוכיחו לפעילי זכויות האדם ולמתנגדי המשטר האחרים בברית המועצות – שגם אם אי אפשר היה באותו זמן לערער את כל ברית המועצות, אי אפשר היה למנוע את תהליך השחיקה הזה שבסופו של דבר הביא לקריסתו של המשטר ההוא. ומי שעשה את זה הייתם אתם. מי שהרעיד, זעזע וערער את יסודות המשטר ההוא הייתם אתם שיושבים כאן, ומאות האלפים האחרים שלא יכולים להיות איתנו הערב, אבל שהיו שם והתייצבו באומץ ללא חשש, ללא פחד, במלוא העוצמה, במלוא הגאווה היהודית שלהם ואמרו אנחנו רוצים הביתה. יש רק בית אחד. יש הרבה מקומות בהם יהודים יכולים לחיות בנוחיות ואולי אפילו ללא חשש, אבל יש בית אחד בכל העולם הזה, בכל העולם הגדול הזה, יש

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד
"הדף היומי לתולדותינו"
יום א', כ"ח בטבת תשס"ח (06 בינואר)
עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

רק מקום אחד שהוא הבית שלנו ואין לנו בית אחר, זו הארץ הזו, ארץ ישראל שלנו שעליה נשמור ועליה נאבק כל חיינו לתמיד.
בצד המקרים הדרמטיים שאנחנו מתארים של גבורה, של עוצמה, יושבים כאן אנשים רבים שהיו שותפים למעשים הללו, שהנהיגו אותם, שנתנו דוגמה אישית שאין כמוה. היה גם אותו **מכתב מפואר**, **מרטיט** שנכתב ב- 26 באוגוסט, 1969, ע"י שמונה עשרה משפחות דתיות מגרוזיה, מכתב שאי אפשר לשכוח אותו:

"אנחנו, שמונה עשרה משפחות יהודיות מגרוזיה, מבקשים שתעזרו לנו לצאת לישראל", כך הם כתבו לאו"ם והוסיפו: "אין להבין כיצד אפשר, בשלהי המאה העשרים, למנוע אנשים מלחיות במקום בו הם רוצים לחיות". בסיום המכתב הם כתבו: "אנחנו יודעים - קריאתנו תגיע אל בני האדם. שכן אין אנו דורשים הרבה. רק שיניחו לנו לצאת אל ארץ אבותינו". הם יצאו ועשרות אלפים מיהודי גרוזיה יצאו והם היום חלק בלתי נפרד מעוצמתה, מרוחה ומכוחה של מדינת ישראל.

המאבק של יהודי ברית המועצות שינה לא רק את פניה של ברית המועצות, הוא שינה את פניה של מדינת ישראל. אני זוכר את הימים הרחוקים של ראשית שנות ה-70, ואני זוכר את הימים של ראשית שנות ה-90. אני זוכר את הגל האדיר הזה, את העוצמה הזו, את השמחה הזו, את ההתלהבות הזו, את הגאווה הזו שהבאתם איתכם לכאן. אני רואה ואני יודע כיצד שיניתם את פניה של מדינת ישראל כולה בכל תחומי החיים: באקדמיה, בצבא, בכלכלה, בתעשייה, בעסקים, במוזיקה, באמנות, בתרבות, בכל תחומי החיים. העלייה הגדולה הזאת תרמה תרומה אדירה לבניין כוח אדיר שלא היה כמוהו של מדינת ישראל. כל הכבוד לכם!

אני מוכרח לומר לכם משהו אישי שסיפרתי אותו פעם ברגע אינטימי של גילוי לב לידידי נתן שרנסקי, אמרתי לנתן שאני בחיים הציבוריים כבר 35 שנים כמעט, הייתי בכנסת משנת 73', ואולי קצת לפני כן כשהייתי פעיל פוליטית, בכל המעמדים הדרמטיים ביותר, הגדולים ביותר שעברו על מדינת ישראל במשך כל השנים האלה, אמרתי לו ואני אומר גם לכם, היום, ממעמדי כראש ממשלת ישראל, הרגע המרגש ביותר שחוויתי בחיי הציבוריים מאז שאני זוכר את עצמי. לעולם לא אשכח את הרגע שעורר בי התרגשות שהביאה אותי לידי דמעות, היה זה הרגע בו הייתי באולם הכנסת כאשר יו"ר הכנסת דאז קרא לח"כ לעלות לדוכן ולהישבע את שבועת האמונים שלו כשר בממשלת ישראל. עלה האיש הזה שיושב כאן איתנו, נתן שרנסקי, לדוכן ואמר: "אני נתן שרנסקי..." והקריא את שבועת האמונים שלו כשר בממשלת ישראל. כשראיתי את נתן עומד על הדוכן כמי שנבחר בבחירות דמוקרטיות במדינת ישראל הריבונית והעצמאית כח"כ ולאחר מכן כשר, הסתכלתי עליו ואמרתי לעצמי האם ייתכן שהרגע הזה אמיתי, שהאיש הזה והאנשים האלה היו חזקים יותר, נחושים יותר, נועזים יותר מאשר כל האימפריה הרוסית, והם הכניעו אותה ופרצו את המחסומים והגיעו ארצה. מי שהיה להם את הכוח לעשות את זה אין דבר בעולם שיכול לעמוד בפניהם. אני חייב לכם את הרגע העמוק הזה של התרגשות שלא חוויתי כמוהו ואינני מאמין שיהיה כמוהו בחיי הציבוריים, בחיינו הציבוריים.

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום א', כ"ח בטבת תשס"ח (06 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

כשנתן שרנסקי נחת בארץ בנתב"ג, 12 שנה אחרי פרידתו הכפויה מרעייתו אביטל, הוא אמר לה – "סליחה שאיחרתי קצת". מבחינה מסוימת, כל יהודי ברית המועצות לשעבר איחרו קצת אבל בסופו של דבר, הם הגיעו - והאיחוד המשפחתי היהודי הגדול, בין יהודי הארץ ליהודי ארצות חבר העמים, התקיים סוף סוף.
כמובן שבכך לא נגמר פרק העלייה. יש עוד יהודים רבים ברוסיה ובארצות חבר העמים. יש עוד יהודים רבים בקהילות יהודיות ברחבי העולם כולו, בצפון אמריקה ובדרומה, באוסטרליה ובדרום אפריקה, ובאירופה. אני אומר לכם כאן היום, אין דבר חשוב יותר ומשמעותי יותר שיכול להבטיח את עתידה, את קיומה ואת ביטחונה של מדינת ישראל מאשר עלייה נוספת. אין דבר שאנחנו רוצים יותר מאשר שיגיעו עולים נוספים לארץ. אתם יודעים וגם הם יידעו שאין דבר שאנחנו אוהבים יותר מאשר יהודים שמגיעים חזרה לבית שלהם.

אני רוצה לומר בסיום הדברים כי אתם הגיבורים האמיתיים של הערב הזה ושל 40 שנה של מאבק, אבל יחד איתכם **היו עוד גיבורים עלומים**, אותם שליחים שבסיכונים לא מעטים הגיעו לכל רחבי ברית המועצות של אז, שליחי נתיב, הארגון שהיה אז הזרוע הארוכה, התומכת והמעודדת ששלחה מדינת ישראל אל היהודים שמאחורי מסך הברזל. הם גם כן חלק מסיפור הגבורה הזה. הסוכנות היהודית שאנחנו כ"כ אהבנו ללגלג עליה ולמתוח עליה ביקורת, הסוכנות היהודית שעמדה בחזית המאבק למען יהודי ברית המועצות וסייעה בעזרת יהודי העולם לקליטת היהודים כאן בארץ יחד עם משרד הקליטה ויחד עם גופי הממשלה, גם הם חלק מסיפור הגבורה הזה. לכולם, ולכל אלה שדאגו לקיים את הערב הזה, ובעיקר לכם, אני אומר לכם עם ישראל גאה בכם, עם ישראל אוהב אתכם, מדינת ישראל חזקה גם בזכותכם.
[http://www.pmo.gov.il/NR/rdonlyres/E01FA3C8-BED3-426A-BDE6-A03F65833B4D/0/Aliyah061207.doc]

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל